

Kitekintő

Padlás és hangzavar

Bán Zsófia: *Amikor még csak az állatok éltek*
Magvető, Budapest, 2012, 212 l.

Amikor még csak az állatok éltek, nagyon nagy hangzavar lehetett. Részben ez a hangzavar jellemzi Bán Zsófia új novelláskötetét, melyben számtalan nyelvvel és zenével találkozunk, és melynek minden írásában más hangon szólal meg a folyton változó narrátor. Mire megszoknánk az idős Herr Röntgen asszociációk mentén haladó, szerelmi és tudományos szálakat összefűző elbeszélésrendszerét, vége a novellának, és hirtelen váltással egy megvénült Sárbogárdi Jolán elégedetlenkedő hangja sopánkodik a fülünkbe, majd 10-15 oldalanként új figurák veszik át a szót, akik aztán fel-felbukkannak későbbi elbeszélésekben.

Amennyire különböző hangokat szólaltatnak meg egyes novellák, annyira változó az írások minősége is. A sokféle elbeszélésforma között akadnak olyanok, melyek minden bonyolító tényező (angol nyelvű idézetek, előbeszéd-szerűség, féloldalas mondatok, összemossott narrációk, közbeékelte szócikkek) ellenére gördülékenyek tudnak maradni. Ezek az igazán jól sikerült szövegek, mint például a *Három kísérlet Bartókra* vagy a *Hús*. Bán Zsófia hitelesen, klisék nélkül tud közvetíteni emberi sorsokat és lelki történéseket, ezzel tudja igazán megragadni az olvasó figyelmét. A túlszerkesztett, távolságtartó, nyelvvel játszadozni próbáló írásai ellenben mesterkéltnek hatnak, hiába tartjuk ma természetesnek az effajta posztmodern, szövegközpontú irodalmat, Bánnál nem tűnik indokoltnak az egészmondatok elhagyása, a lírai eszközök adaptálása prózára. Ide tartozik a *Keep in touch* és *A fotográfia rövid története*, mely utóbbinak egyik bravúros részletét a borító hátlapján is olvashatjuk, a novella egésze viszont nem nyújt olyan élményt, mint a hatásos, kiragadott sorok. Többször tűnik úgy, hogy egy-egy jó ötlet vagy frappáns sor köré írónak teljes elbeszélések, melyek gyakran nem formálódnak koherens szöveggé. Kosztolányitól megtanultuk, hogy már Verlaine szerint sem jó „az ötletet, e durva hagymát” művünkben hagyni.

A sokféle novella mégsem véletlenszerűen és koncepciótlanul került a kötetbe, egyes motívumok, problémák és hangulatok vissza-visszatérnek. Ilyen a fülledt, trópusi tájak és a szürke, mégis otthonos Magyarország kontrasztja. Ilyen a (fény)képek folytonos jelenléte, és ilyen a női megalázottság ábrázolása. Ez utóbbi jelen van a kisgyerekek közti szexuális zaklatástól kezdve (*A dolgok múzeuma*) az erős férfi által félelemben tartott fiatal lányon (*Hús*) és a kelet-európai sztereotípiákba beskatulyázott, melltartót nem viselő nőn keresztül (*A dolgok múzeuma*) az egymást időről időre megszégyenítő, otthonba zárt nénikig (*Armani és a szerelem*).

Bán Zsófia könyvét olvasni olyan, mint kutakodni egy régi padláson vagy egy turkálóban: sokféle dolog akad a kezünkbe, és reménykedünk, hogy a következő

darab majd jobban passzol, és büszkék vagyunk, ha értékes kincsekre bukkanunk. Ezt az érzetet erősítik a szövegek közé ékelt képek is (röntgenkép, régi fénykép, festmény), és az emlékek, a régiség tematikája is. A címben megjelenő *amikor még csak az állatok éltek* kifejezés is egy ősi, elfeledett korszakra utal az utolsó, címadó novellában: „[...] eltűntek a színek, a szagok, a hangok, eltűnt a tér, és vele együtt minden más is visszahullott abba az egyetlen, ismeretlenül ismerős idősíkra, amikor még csak az állatok éltek”. A színek, a szagok, a hangok és a tér azonban mind jelentős szerephez jutnak Bán Zsófia írásaiban. „Ha a szagok már megvannak, akkor kezdhetsz el nézelődni” (*Három kísérlet Bartókra*).

Bán nemcsak a fotó- és képzőművészetet ötvözi az irodalommal, a zene is számos novellában válik fontos tényezővé. A hangzavar képzetét itt a zenei stílusok végletes különbözősége nyújtja. Az ide kapcsolódó novellákban más-más szerepe van a zenének. Az *Egy este Erika nélkülben*, melyet már a *Hasítás* című rock-antológiában is olvashattunk, témaként jelenik meg egy prágai Rolling Stones-koncert, közben pedig Stones-dalszövegek részletei ékelődnek a szövegbe: „Kengetnő. Szetisz feksön.”, „Yesterday don’t matter if it’s gone”. A kötetben rögtön utána lévő *Három kísérlet Bartókra* már címében is jelzi az éles zenei váltást. Itt – elkanyarodva a narrátor nő belső monológjától – egy zongorista lelki történései kerülnek középpontba, miközben az többször belesül egy közismerten nehéz Bartók-darabba. Valószínűleg, mikor próbáljuk elképzelni, hogy játssza el valaki félig-meddig Bartók *Zene híros hangszerekre, ütőkre és cselesztára* című darabját zongoraátíratban, legfeljebb dallamfoszlányokat, szakadozott zongorajátékot hallunk, a végén azonban felcsendül Bach *Prelúdium és fűgája*, valamennyire feloldva ezzel a novella és a kötet diszsonanciáját: „De kérem, ne menjenek el, szeretném önöket valamivel kárpótolni, ha megengedik. Ha már ilyen kedvesen idefáradtak. Ekkor minden további teketória nélkül leült a zongorához és elkezdte játszani Bach *Prelúdium és fűgáját*. A feszült mozgolódás hirtelen abbamaradt, s Rosenstein évtizedek óta nem hallott, melankolikus, mégis izzó játéka úgy terítette be a kopott belvárosi szobát, mint télen a város mocskát a frissen lehullott hó”. A *Méreg* című írás egy népdal-parafrazist helyez a középpontba: „Karády Katalin elmene Brazilba / Elmene Brazilba, szomorú trópusra”, hogy azután magyar népmesei elemekkel és nyelvezettel alkosson kontrasztot a Brazil/trópusi környezetben: „Mi baj van, édes Karády Katalin, miért zokogsz oly nagyon keservesen? Csapjon le az útra tüzes istennyila, horkolva térjenek a lovaim vissza!”. Mivel a klasszikus felező tizenkettest majdnem minden magyar népdal dallamára rá tudjuk énekelni, olvasónként változó akusztikai élményt nyújthat a visszatérő népdalszerű sor. A *Rohanunk a forradalomba* a rock, a klasszikus zene és a népzene után az operett műfajával gazdagítja a kötetben fellelhető zenei palettát. A novella hangja, hangulata, hangvétele a *Mária főbadnagyr*a játszik rá: „Marcsa [...] finisként még elénekelte nekik a Trallala című számot a kvázi róla elnevezett operettből.” A novellában a konkrét dalsorok citálása mellett: „Kifogtunk a Küküllőből / három rocska rákot” rontott, félig elfelejtett énekek is megjelennek: „Vásárhelynél ágyú... (valami), / köpködi a... (valamit).” A zenés betétek mellett a *zene* szó mint operetti utasítás explicit módon is megjelenik, még változatosabbá/kaotikusabbá

téve ezzel az említett novellában és az egész kötetben fellelhető akusztika fajtáit: „Karl menekülőre fogja, de lelövök [zene]”, „So is est gewesen [zene]”.

Már ebből a néhány idézetből látszik, milyen nagy bábeli hangzavarban is találjuk magunkat az *Amikor még csak az állatok éltek*et olvasva. A Rio de Janeiróban született, angol–francia szakot végzett amerikanista író előszeretettel használ szövegében angol, német, francia, latin, lengyel spanyol, és portugál szavakat, kifejezéseket, mondatokat, idézeteket. („Liebe is Heimweh”, „Óhnonóhnoh”, „még ha nagyon busy is”, „Las Meninas”, „Salve Regina”, „Aqui passa o Trópico de Capricórnio”, „Dziękuję bardzo, proszę bardzo”, „Cardiopulmonary resuscitation”, „Garbo utáni entrée”, „futebol necesse est”, „plus ça change, plus c’est la même chose”, „igazi vraisemblence”). Van, hogy ez az idegenség, otthontalanság kifejezésére szolgál, van, hogy összehasonlítás, van, hogy játék, van, hogy nem értjük.

A nyelvekhez olykor tájak is kapcsolódnak. A már említett trópusi–magyar kontraszt, amely a kötet egyik legmarkánsabb vonása, egyfajta utaztató regény-, vagyis inkább utaztató novellafüzér-jelleget kölcsönöz a könyvnek, ám bármilyen messzire visz minket a novellák földrajza (Brazília, Antarktisz, Kína[i étterem]), mindig visszacsöppenünk a szürke, szeles, ismerős Magyarországra. *A dolgok múzeuma* időben és térben is távolra repít minket és a felnőtt narrátornót: „másra sem vágytam, mint hogy [...] végre elrepülhessek egy idegen térbe és időbe; egy időn kívüli időbe”, majd „a két gyerek úgy állt egymással szemben a párálló, mangófákkal és pálmákkal tarkított kertben, mint egy törzsfőnök [...]. A fiú nagyjából tíz-tizenkét éves lehetett, a kislány olyan nyolcéves forma”. A *Méreg* című írás, melyben *Karady Katalin elmene Brazíliába*, arra a *szomorú trópusra*, sok egzotikus csemegét sorakoztat fel. Ilyen például a tenger közelsége, amivel mindig elvágyódást és idegen napsütés érzetét lehet kelteni a magyar olvasóban: „lakhelye [...] ugyanakkor a tengertől sem [terült el] olyan messze, hogy ne lehetett volna érezni a sóját a levegőben, mondhatni kellemes, szubtrópusi klíma uralkodott”. Ott van még José, a szépen suvickolt csizmájú dél-amerikai szívtipró, akinek egy gyönyörű senhora előtt „fessnek kell mutatkoznia, már nem mintha nem lenne mindig fess, ne értsen félre”. Az egzotikum hátborzongató csúcspontjaként pedig ott vannak az írás kvázi főszereplői, a trópusi mérges kígyók, közülük is a legfontosabb, Doris, akivel spirituális kapcsolatba kerül az az öregúr, akinek a dédelgetett kígyó mérge ontotta ki felesége életét.

A *Matrix (merülési szótár)* így kezdődik: „Fülledt, ismerősen párás idő, mintha el se mozdultak volna az egyenlítő mellől”. A folytatásból azonban kiderül, hogy egy zajos pesti utcára néző lakásban vagyunk. Az *Egy este Erika nélkül* felütése hasonló: „A hőség aznap elviselhetetlen volt. Azt mondták, most már minden nyár ilyen lesz, sőt, hogy a hőség egyre fokozódni fog, és végül az általános hőhalál fog véget vetni száználmas kis küzdelmeinknek”. Az idézett két írás a klasszikus Magyarország-kép és a visszatérő dél-amerikai környezet határmezsgyéjén van, jelképezik a kettő közötti átjárhatóságot és kettősséget. Az előbbi kivételek ellenére Magyarországot inkább az ősz, a tél, az öregség, a régiség és az elmúlás képei jelképezik a kötetben: „Aztán jött egy tél, amikor úgy lefagytak az utcák, hogy alig tudott lebotorkálni a buszmegállóig, és amikor fel akart szállni, megcsúszott.” (*Armani és a szerelem*), „Vá-

cott, nem messze a front, de aggodalomra semmi ok, enni kapunk, az idő kellemes, kora őszi” (*A fotográfia rövid története*), „Katica ne ízélj, gyere szánkózni, gyere móba, gyere táncolni”, „Érezni kell a kukából kiömlő, és a várost betelítő múlt szemetének jellegzetes rothadásszagát [...] meg az egymásnak préselődő télikabátok hótól, esőtől ködtől nedves kipárolgásának szagát, a városra lehulló első hó meg a fafűtés szagát” (*Három kísérlet Bartókerá*), „minden mozdulata, még ahogy a kabátja gallérját fázósan összehúzta a nyakán, az is arról szólt, hogy legyen minden úgy, ahogy eddig volt” (*Hús*), „A fekete bőrgallérját fázósan húzza össze a nyaka körül” (*Vénusz-átvonulás*). Ezekről a képektől szabadul a *Három kísérlet Bartókerá* Brazíliába költöző Katicája. „Hogy a tenger zúgása, a lakása alatti téren nyüzsgő halpiac zsivaja, az idegen, puha nyelv selymes magánhangzói, a parton futballozók és röplabdázók kiáltásai, és az akkor születőben lévő bossa nova bánatos hangjegyei végre minden mást kitakartak, elnyomtak.”

A kötet elbeszélői, zenei és bábeli hangzavarára összpontosítva van, hogy ismerős hangokat hallunk, sok irodalmi utalást találhatunk. Van, hogy a stílusra, van, hogy karakterekre, van, hogy jellegzetes motívumokra ismerünk rá. Az ébredés karkai motívuma kiemelt szerephez jut a Bán-kötetben; nem egy novelláját indítja felébredéssel a szerzőnő: „Reggelre takarónak használt könnyű lepedője átizzadt nedvességében feküdt” (*Méreg*), „Rossz éjszakája volt. Megint elfelejtett lefekvés előtt behúzni a sötétítő függönyt. Mint az orvosi szike hasítja fel pupilláit az éles, hajnali fény” (*Képzletbeli Éden*). A *Las Meninas* kifejezetten explicit módon, szereplőinek nevével készített minket arra, hogy Bulgakov nagyregényére asszociáljunk: „Erről Margaritának eszébe jutott az a nap, amikor Margarita apja, a Mester, végül nem engedte Margaritát elsőáldozni menni, [...] nem azért ment Moszkvába tanulni, hogy aztán elnézze, hogy a családja begárgyuljon”. A *Robanunk a forradalomba* akár Parti Nagy *Ibusájának* a parafrázisa is lehetne, az *Armani és a szerelem* elbeszélői stílusa és nyelvezete pedig szintén egy Sárbogárdi Jolán-elbeszélésre hajaz Margó néni-vel és az elgázolt Puncika nevű kutyájával.

Bán Zsófia kötetében tehát felvonultat majdnem minden művészeti ágat, elbeszéléstípust és általa ismert nyelvet. Ez adja a kötet sokszínűségét és változatosságát. Ez okozza a kaotikusságot, eklektikusságot, egyenetlenséget és hangzavart. Érdemes kézbe venni a könyvet, és kutakodni benne, mint egy családtagunk zsúfolt padlásán, mert egészen biztos, hogy találunk olyat, ami a miénk, ami rólunk szól vagy, ami annyira tetszik, hogy legszívesebben nem is tennénk le soha. Ehhez csupán jó szem kell, és egy kis kitartás.

Vilmos Eszter

Szilágyi Ferenc utolsó könyveiről

Hon-vágy, 2005, 115 l.; *Magyar Athenas I*, 2009, 170 l.; *Magyar Athenas II*, 2012, 142 l.
Kner Nyomda, Gyomaendrőd

Szilágyi Ferenc életműve velünk él. Mi lenne a kutatókkal, irodalmárokkal Csokonai-könyvei és a kritikai kiadás nélkül? Az iskolásoknak milyen unalmas lenne a nyelvtanóra a *Fejtsünk szót!* nélkül! Csak a két szélső pontot említve is látnunk kell a hatalmas alkotástömböt, amely máig sem tárult fel teljességében: sok írás még kiadatlan. Az enciklopédikus szellemű, műveltségű, a magyar nyelvet és irodalmat egyaránt avatott tudósként kutató Szilágyi Ferenc harminchárom könyvet és több mint ezer szakcikket, tanulmányt írt. A 18. századról írt alapmunkái máig megkerülhetetlenek. A Kőrösi Csoma Sándor-tanulmányokat a keletkutatók hasznosítják. Fiataloknak szánta a magyarság nagyjainak életútját megrajzoló könyveit. *Csokonai Vitéz Mihály összes művei. Költemények I–V. Kritikai kiadás* létrehozása a magyar irodalomtörténet-írás alapdokumentuma.

Az alkotó szerteágazó tevékenységei közül mindig is a versírás állt szívéhez a legközelebb. Érett költővé élete alkonyán vált, versei az utolsó évtizedekben tudták megszólítani a mélység és magasság regisztereit. Munkássága páratlan kiteljesedésnek a végső évtizedben lehettünk tanúi. Valljuk be, a tudóst ismerjük, a költőt nem eléggé.

Tekintsük három utolsó kötetét: a kései verseket tartalmazó *Hon-vágyat*, és a *Magyar Athenas I–II.* című epigramma-gyűjteményt, melyeket a Gyomai Kner Nyomda merített papíron, számozott példányban jelentetett meg.

A *Magyar Athenas I.* kimeríthetetlen forrása lehet a régi magyar irodalommal foglalkozóknak, kutatóknak és olvasóknak, kultúrtörténészeknek, a magyar múlt értékeit becsülőknak. A tanárok tudják, hogy a régiekhez is legeredményesebben a maiakon át visz az út. Szilágyi Ferenc költő-portréi, kicsiszolt epigrammái ezért is értékesek, sőt hasznosak számunkra. Az első kötetet még a szerző rendezte sajtó alá, a második kötet Szilágyi Ferencné Németh Eszter áldozatos kézirat-feltáró munkája eredményeképpen születhetett meg.

Szilágyi Ferenc poata doctusként az írók–költők hivatott megszólaltatója lett. Igen, verssorai által valóban megszólaltatja őket. A míves, veretes disztichonban írt portrék egyszerre szólnak a múlt és a ma nyelvén. Az epigrammák legnagyobb ereje az, ahogy a régmúltat élénk idézik. Fülünkben cseng Méliusz Juhász Péter, Bornemisza Péter erőteljes hangja, élénk lép teljes fegyverzetben Balassi, előttük áll Zrínyi robusztus alakja – sorolhatnánk a neveket Mikes Kelemenig, Faludi Ferencig. Száz-két opus szól meglevenítően.

Érdeemes részletesen megvizsgálunk a szerkezetet. *A kezdeteket az ősköltészet-től, a nyelvemlékeinktől, krónikáinktól kezdve a Mátyás korabeli alkotóig. A Mohács után* – részben Sylvester Jánostól Károli Gáspárig találunk alkotói portrékat. Nem marad ki a Székely István krakkói kalendáriumának naptárversét megidéző epigramma, de Verancsics *Faustus Dictionariuma* sem. A kor levegőjét érezzük minden

betüből. A tudósi fölkészültség ihletet ad a szerkesztésben is. A *Magyar romlásnak saeculumja* versciklus Bocskaitól kezdődik. Legnagyobbink, Pázmány, Zrínyi, Bethlen Miklós, Apáczai mellett van figyelme Geleji Katona István *Magyar Grammatikátskéjára* és Petrőczy Kata Szidónia hitbéli fájdalomra is. A *Hajnali szürkület* című fejezet a Rákóczi-korba viszi vissza olvasóit, élővé téve azt a korszakot, amelyet napjaink épp most készül feledni.

Mi adja az epigrammák különös értékét? A költőileg megélt és kifejezett lényeg-megragadás, tudás és a sajátos korabeli hangulat visszaadása. Szilágyi Ferenc azonosulva mintegy beavatja az olvasókat. Mélyreható élményt azzal nyújt, hogy disztichonjaival „kézenfog” bennünket és újra bejárja velünk a maga *megismerés-megértés-azonosulás-megidézés* útját. Ezáltal több szinten kapcsolódhatunk a megidézett alkotóhoz – megsokszorozva az élményt.

Egy-egy életmű tudósi alaposságú ismerete pársoros kis remekekben sűrűsödik úgy, hogy az adott kort és a jelent egymásba játszatja. Ez a Magyar *Athenas I.* különlegessége: ahogy a két korszak együtt, egyszerre van jelen az olvasószámában.

A szöveg és a kép összhangja szépen megvalósul, megnyugtató egység születik. Ott a *Gesta Hungarorum* első oldala, Apáczai *Enciklopédiájának*, Mikes leveleinek hasonmása: egy kép–egy vers harmóniájában. Sok példát említhetnénk. Mind egyensúlyról és arányérzékéről tanúskodik. Képes-verses irodalomtörténetnek nevezném e munkát, ha beleférne e meghatározásba minden.

Szilágyi Ferencné Németh Eszter érdeme, hogy a hatalmas kéziratanyagból áldozatos kutatómunkával kiemelte, megmentette a Magyar *Athenas II.* epigrammáit. Nélküle ez a kötet nem létezne. Az anyag feltárása, válogatása éveket vett igénybe. Kováts Dániel igényes szerkesztői munkával, jegyzetek készítésével, szép bevezetővel tette teljessé a kötetet. Igaza van: Szilágyi Ferenc „életre kelti hamvaikból klasszikusainkat”; „páratlan erővel tudja a költő az általa kiválasztott mesterek nyelvi közegébe helyezkedve az egyéni színeket visszaadni.” Hozzáteszem, ugyanúgy tudja a közelmúlt íróit-költőit, sőt, a maiakat, a kortársakat megszólítani.

A rendkívül gazdag névsorból csak szemelgethetünk. Gvadányi József az első megidézett költő, az 1957-ben született Viski Andrásé az utolsó portré. A magyar reformkor nagy alkotói éppúgy „megosztják” velünk gondolatainkat, mint a 19. századvég, majd a Nyugat jelesei. Írók, tudósok, költők, kritikusok, festők, szobrászok, a szellem emberei. 154 epigramma, mind egyéni portré, emberi-alkotói karakter. Szívem szerint minden irodalmárnak, kultúrtörténésznek, leendő és alkotó magyartanárnak kezébe adnám ezt a gyűjteményt. Hadd emeljem ki a Kner Imrét, Barcsay Jenőt, Makovecz Imrét, Domokos Pál Pétert élénk idéző epigrammákat.

A kötet *Bevezetőjében* Baranyi József kiemeli, hogy Szilágyi Ferenc tudott „korábbi századok hangján beszélni”, „lélekben azonosulva a képviselttel” (7.) Ennek egyik legszebb példája lehet a *Kőrösi Csoma búcsúja*.

A *Hon-vágy* című kötet vallomásosságával lep meg – az élet, a pálya számvetése az utolsó időszaké, igaz, – de ez a személyesség Szilágyi Ferenc korábbi művire nem jellemző. Most viszont eleven erővel hat, magával ragad. Sokáig csiszolt művekről van szó. (Ne feledjük, az első kötetet is csak 1990-ben, 62 évesen jelentette meg.)

A gyomai születésű Szilágyi Ferenc utolsó évtizedében hazatért szülővárosába. Feleségével olyan otthont teremtett, gyönyörű kerttel, nyári lakkal, muzeális értékekkel tele könyvtárszobával, ahol a versben is megírt gyermekkori álmom megvalósult: a dolgozószoba ablakából rálátott a Körösre, a református templom földi és égi mására, a valódira és a vízben tükröződőre. Szilágyi Ferenc ezen életszakaszából is érthető a boldog, utolsó évek és a költői kiteljesedés ideje.

A *Hon-vágyban* Szilágyi Ferenc vallomásos költőként, egyedi hangon szól hozzánk. A szülőföld, a szülők szeretete, a szerelmes társ, az utolsó évek munkaláza – klasszikus témák. A költő ugyanakkor kitágult horizontról tekint az örök ihletadó forrásokra, és míves, csiszolt versek finom, szelíd hangján, megrendítő belső monológokban vall – ahogy korábban nem – önmagáról. Sokan járták be ezt az utat, Arany Jánostól Takács Gyuláig, Juhász Ferencig sorolhatnánk a neveket. Az út hasonló – a hang egyéni.

„Haza, hazafelé” és „halálig híven”: E két motívum köré szerveződik a karcsú kis kötet (*Őszi honvágy, Fehér karácsony*). A *Vidéki orvos* remekbeszabott portréja, az *Anyánk, Anyám* című költemények megérintenek, klasszikust és modernet szerető olvasókat egyaránt. Megrendítő, ahogy a beteg, idős édesanyja alakját, a már szűkült teret-időt megidézi.

Szilágyi Ferenc a balladák hangját is próbálja, játszik féltréfásan – félkomolyan a műfaj nem könnyű hangszerén (*Mese a nagylaposi királylányról meg a szerencsés királyfiról*).

A költő humora a mai nyelvromlásokat megmutató, anyanyelvünkért szóló groteszk verseiben is hangot kap. Gyönyörűek a feleségéhez írott versei: az összetartozást, a szeretetet, a szerelmet megköszöni, a hálát, az áradó érzelmeket őszintén szólaltatja meg. Megújult formában meghökkentő, modern költői képekben is. Mai irodalmunk szép lapjaihoz sorolhatók a társat áhítatosan ünneplő költemények (*Őrző csillagom, Lombhullás, Ezt a sebet, Áldáskívánás, Nyárvég, Virágzó meggyfák, Félev, Kései Éden*). Mélyről jönnek az érzések, mélyen Szilágyi Ferenc pályájában gyökerezik a formavilág – utolsó kivirágzásként – megújulva.

A kötet szerkezete felfelé ívelő, a *Sorsom csillaga*-ciklus nyolc verse között egészen különös erejűeket találunk. A földi létet, az önmagára vállalt elvégzendő munkát befejezni akaró szándék remekbeszabott kifejezése a *Tétova biztatás*:

Közelített a „végtelen Idő”, amikor „nem kell rohanni/hogy ezzel is meglegyek, / meg gyorsan még *amazszal*” – Szilágyi Ferenc megfutotta, teljessé tett pályáját.

A mezőtúri vásárban órákig kószáló - nézelődő költő verssel is fizetett a portékáért – az árusok boldogan fogadták; ugyanaznap a hatalmas belső terű református templom zsúfolt közönsége tapsolt a szószeréről nagyívű beszédet mondó Szilágyi Ferencnek, aki a Károli Egyetem dékánjaként is a 450 éves Szegedi Kis István Gimnázium hű diákjaként nevezte meg önmagát. A magyar nyelvészet, a Csokonai-életmű, az antik versformák, az iskolatörténet – mind az ő világa volt. Szilágyi Ferencnek van érvényes szava múltból a mához, a jelenről hozzánk, olvasókhöz.

Kissné Kovács Adrienne